

เทศน์อบรมพระและฆราวาส ณ วัดโศการาม สมุทรปราการ

เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒(เย็น)

โทษแห่งราคะตัณหา

วันนี้เป็นวันเริ่มงานของพี่น้องชาวสมุทรปราการเรา กับทางวัดโศการามและ
แถวใกล้เคียง ที่จะประกอบงานในวันพรุ่งนี้ วันนี้เป็นเพียงวันเริ่มงาน การแสดงธรรม
ให้พี่น้องทั้งหลายทราบในวันนี้ ซึ่งเคยอยู่วัดนี้มานานตั้งแต่ท่านพ่อลีเริ่มสร้างวัดขึ้นที่นี่
เราไปมาหาสู่และอยู่กับท่านเรื่อยมาจนกระทั่งท่านมรณภาพจากไป และวัดนี้เราก็ถือ
เป็นวัดของเราเรื่อยมา จะเรียกว่าเป็นพี่ชายใหญ่ของวัดโศการามก็ไม่ผิด เพราะตั้งแต่
ท่านเริ่มสร้างวัดนี้มาเราก็ได้มาอยู่กับท่าน และไปมาหาสู่ตลอดมาจนกระทั่งท่านมรณ
ภาพ แม้ท่านล่วงไปแล้ววัดนี้ก็ถือเป็นวัดของเรามาตั้งแต่เดิม ในความรู้สึกที่ฝังลึกไม่เคย
ถอนเลย เพราะฉะนั้นเราอยากจะไปจะมาวัดนี้เมื่อไร เราก็ไปมาอย่างสะดวกสบาย
เหมือนกับเป็นถิ่นฐานบ้านเดิมของเราหรือวัดของเรา จึงไปมาหาสู่ตลอดเวลา

วันนี้ก็เป็นโอกาสอันดีงาม ที่พี่น้องทั้งหลายจะได้ทราบเรื่องอรรถเรื่องธรรม
และการปฏิบัติของพระรัตนตรัยท่าน เพราะวัดนี้เป็นวัดรัตนตรัย มีท่าน
พ่อลีเป็นผู้ก่อตั้งมาตั้งแต่เดิม จนเป็นวัดใหญ่โตปรากฏชื่อลือลือนามทั่วประเทศไทย เรียกว่า
เป็นวัดกรรมฐานสายหลวงปู่มั่นวัดหนึ่งที่เป็นวัดใหญ่โตทางภาคนี้ เพราะท่านเป็นลูก
ศิษย์ของหลวงปู่มั่นองค์สำคัญองค์หนึ่ง

ท่านพ่อลีท่านเป็นลูกศิษย์ที่โปรดที่สุดของหลวงปู่มั่นมาตั้งแต่เดิม ท่านเป็น
อาจารย์ที่อาจหาญชาญชัย เอาจริงเอาจังทุกอย่าง รู้สึกว่าลูกอภัยชัยของหลวงปู่มั่นเป็น
อย่างมากทีเดียว เพราะท่านจริงจัง เด็ดเดี่ยวอาจหาญในทางความดี ไม่สะทกสะท้านใน
การสร้างความดีเรื่อยมา จนได้มาเป็นครูเป็นอาจารย์ เริ่มมาตั้งแต่จ.ว.จันทบุรีมาสร้าง
วัดสร้างวา พี่น้องชาวจันทบุรีก็ได้หลักได้ฐานทางด้านธรรมปฏิบัติเรื่อยมาตั้งแต่บัดนั้น

วัดกรรมฐานที่จ.ว.จันทบุรีก็รู้สึกจะมีมากเป็นพิเศษ ก็เพราะท่านพ่อลีเป็นผู้ไป
ประสิทธิ์ประสาทอรรถธรรมให้ หลังจากนั้นที่ท่านอาจารย์กงมา ท่านอาจารย์จันทน์ ไป
บำเพ็ญสมณธรรมและโปรดพี่น้องชาวจันทบุรีตั้งแต่บัดนั้นเรื่อยมา ท่านพ่อลีจึงได้มาสร้าง
วัดที่นี่ จึงเป็นวัดที่เป็นรากฐานสำคัญในปัจจุบันนี้ เป็นวัดที่มีชื่อเสียงมานาน ไม่ค่อย
เอนเอียงกับโลกามิสสิ่งหลอกลวงทั้งหลายเหมือนที่อื่น ๆ ซึ่งมักมีอยู่เสมอตั้งที่รู้ ๆ
เห็น ๆ กันมา

ส่วนมากกรรมฐานเรามักจะเอนเอียงหรือลุ่มเหลวไป เพราะโลกามิสสิ่งล่อลวง
ทั้งหลาย เพราะโลกามิสนั้นเป็นเหยื่อล่อของกิเลสที่จะคอยทำลายธรรมอยู่เป็นประจำ
ใครเผลอไม่ได้ โลกามิสความเคารพนับถือ จตุปัจจัยไทยทานที่เขาให้ท่านมาด้วยความ

เคารพเลื่อมใส แต่ผู้รับกลายเป็นผู้สืมน้ำเนื้อสืมตัวในความเคารพนับถือ ตลอดจตุปัจจัย ไทยทานที่เขานำมาถวาย เลยกกลายเป็นสิ่งที่ทำให้พระผู้สืมตัวเสียหายและล้มเหลวไปตามได้มีจำนวนมาก

สำหรับวัดโคศคารามนี้เท่าที่ทราบมาโดยตลอด เป็นวัดที่สม่าเสมอ เสมอต้น เสมอปลายไม่ผาดโผนโจนทะยานในทางที่ไม่เป็นธรรมทั้งหลาย ไม่ค่อยปรากฏว่ามีในวัดนี้ อาจจะมีบ้างก็เป็นธรรมดาของสามัญคนเรา ย่อมมีผิด ๆ พลาด ๆ บ้างเป็นธรรมดาไม่รุนแรง จึงสมนามว่าวัดนี้เป็นวัดกรรมฐานที่ท่านพ่อลีประสิทธิ์ประสาทให้บรรดาพระทั้งหลายที่มาอยู่ที่นี่ เป็นลูกศิษย์ของท่านพ่อลี และเป็นวัดกรรมฐานบำเพ็ญตนเรื่อยมา นี้เรียกว่าวงกรรมฐาน

พระพุทธเจ้าเป็นพระกรรมฐาน เป็นต้นตระกูลแห่งพระพุทธศาสนาเรื่อยมา ตั้งแต่วันเสด็จออกทรงผนวชแล้ว ทรงบำเพ็ญพระองค์เต็มพระสติกำลังความสามารถ จนปรากฏว่าทรงสลบไสลไปถึง ๓ ครั้ง เพราะการต่อสู้กับกิเลสอันเป็นฝ่ายต่ำทราม และเป็นข้าศึกศัตรูต่อธรรมและต่อความเป็นพระพุทธเจ้าของพระองค์ ก็ทรงฟันฝ่าอุปสรรคเหล่านี้ผ่านมาได้ เป็นพระพุทธเจ้าองค์เอกขึ้นมา ประกาศธรรมสอนบรรดาลูกศิษย์ทั้งหลาย เริ่มต้นตั้งแต่ตรัสรู้เรื่อยมา

เบื้องต้นจริง ๆ ก็ทรงอุปสมบทด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทา เพียงลั่นพระวาจาว่า เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมเรากล่าวดีแล้ว เทำนี่ก็เป็นภิกษุโดยสมบูรณ์ ถ้าผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วก็รับสั่งว่า เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมเรากล่าวดีเรียบริ้อยแล้ว ถ้าผู้ยังไม่สิ้นกิเลสก็ทรงตรัสเพิ่มเข้าอีกว่า เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมเรากล่าวดีแล้ว จงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อความสิ้นทุกข์เถิด จากนั้นมาก็ประทานแก่สงฆ์จนกระทั่งมาถึงปัจจุบันนี้

ประทานพระโอวาทแก่พระสงฆ์ผู้บวช ไม่ว่าจะพระภิกษุรูปใดจะประทานพระโอวาทบทนี้ให้สม่าเสมอ แม้องค์หนึ่งไม่เคยเว้นไปได้เลยว่า รุกขมุขเสนาสน์ นิสฺสหาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชิวํ อุตฺตสาโห กรณียโย บรรพชาอุปสมบทแล้ว ให้เธอทั้งหลายไปเที่ยวอยู่ตามรุกขมุขรมไม้ ในป่าในเขา ตามถ้ำ เจ็อมผา ป่าช้าป่ารกชัฏ แล้วจงทำความอุตสาหะพยายามอยู่อย่างนั้นตลอดชีวิตเถิด นี่คือพระโอวาทที่ประทานให้แก่พระภิกษุสงฆ์ตั้งแต่บัดนั้นมาจนกระทั่งบัดนี้ พระโอวาทอันนี้จะปล่อยวางไปไม่ได้ จึงต้องมีมาตลอดทุกวันนี้ นี้เรียกว่าวงกรรมฐาน จึงต้องปฏิบัติตามแนวทางอันนี้ เพื่อสั่งสมอรรถธรรมเข้าสู่ใจ

สถานที่ดังกล่าวนี้ไม่มีใครประสงค์ ความพลุกพล่านวุ่นวายทั้งหลายไม่ค่อยเข้าไปเกี่ยวข้อง แต่เป็นสถานที่บำเพ็ญสมณธรรมเพื่อชำระสะสางกิเลสซึ่งอยู่ภายในจิตใจ

นั้น ให้จิตใจและเหือดแห้งไปเป็นลำดับจากสถานที่เช่นนั้น จนปรากฏผลเป็นที่พอใจ เรื่อยมาว่า องค์นั้นสำเร็จเป็นพระโสดา องค์นั้นสำเร็จเป็นพระสกิทาคา องค์นั้นสำเร็จเป็นพระอนาคา องค์นั้นสำเร็จเป็นพระอรหันต์ จากสถานที่ที่พระองค์ประทานพระโอวาทให้แล้วดังที่กล่าวมานี้ ที่มาปรากฏเป็นสภาวะของพวกเราทั้งหลายได้กราบไหว้บูชาอยู่เวลานี้ก็คือ ท่านผู้สำเร็จธรรมออกมาจากสถานที่เช่นนั้นแล

เรากล่าวถึงท่านว่า พุทฺธํ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ พระพุทธเจ้าก็อุบัติขึ้นในป่า พระธรรมได้ปรากฏขึ้นในป่า จากการบำเพ็ญของพระพุทธเจ้า พระสงฆ์สาวกบำเพ็ญตามพระพุทธเจ้าที่ทรงสั่งสอนไว้แล้ว ได้สำเร็จเป็นมรรคผลนิพพานขึ้นมา เป็นสภาวะของพวกเราทั้งหลาย นี่ละศาสนาที่ท่านนำมาอย่างนี้ จึงเป็นพระที่ให้ ความร่มเย็นแก่บรรดาสัตว์ ที่ได้ยึดถือฝากเป็นฝากตายกับท่าน

คำว่า กรรณฐาน นั้นแปลว่า สถานที่ประกอบกิจการงาน บางคนจะไม่เข้าใจว่า กรรณฐานแปลว่าอะไร แปลว่า สถานที่ประกอบสมณกิจของพระ เพื่อชำระกิเลสให้สิ้นไปจากจิตใจ จึงเรียกว่า กรรณฐาน ๆ วัดป่ากรรณฐานจึงมีเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ เช่นวัดนี้ก็คือวัดโศการาม แม้จะไม่ได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์เหมือนครั้งนั้นก็ตาม ก็ยังเป็นแบบเป็นฉบับพอจะยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ สำหรับกุลบุตรสุดท้ายภายหลังต่อไป

สำหรับหลวงตาเองที่เคยเข้าออกอยู่ในสถานที่นี้ เป็นที่ยินดีชมเชยกับบรรดาพระเถรทั้งหลายซึ่งอยู่ในวัดนี้ รู้สึกว่าปฏิบัติราบรื่นดีงามสม่าเสมอเรื่อยมา จึงได้เข้าออก ๆ อยู่เสมอ

การปฏิบัติธรรมที่จะให้เป็นผลเป็นประโยชน์ ตามหลักศาสนธรรมของพระพุทธเจ้านั้น ไม่ว่าจะฆราวาสไม่ว่าพระ ต้องมีความจริงใจ มีกฏมีข้อบังคับสำหรับดัดแปลงกาย วาจาใจของตน ที่เห็นว่าไม่ดีตรงไหน ๆ แก้ไขดัดแปลงไปเป็นลำดับ จึงเรียกว่าลูกศิษย์มีครู เรียกว่าเราเป็นลูกชาวพุทธหรือเราเป็นชาวพุทธ อย่าได้ปล่อยเนื้อปล่อยตัวเหลวไหลโลเลไปแบบหาต้นหาปลายไม่ได้

อย่างนี้ไม่ใช่ลูกชาวพุทธ จะเรียกว่าลูกเทวทัตต่อสู้อุครูคือพระพุทธเจ้าก็ได้ เพราะพระพุทธเจ้าสอนให้สร้างคุณงามความดี แต่เรากลับไปสร้างตั้งแต่ความชั่วช้าลามกสกปรกโสภม นำไฟนำไฟจากกิเลสตัณหาประเภทต่าง ๆ นั้นเข้ามาเผาหัวใจเรา อย่างนี้ไม่สมควรแก่เราเป็นชาวพุทธ ต้องมีกฏมีเกณฑ์มีเครื่องบังคับตนเอง พระก็มีศีลเฉพะอย่างยิ่งศีลเป็นเครื่องบังคับกายวาจาใจของพระ ให้คงเส้นคงวาหนาแน่นไปด้วยศีลธรรมข้อนั้น ๆ นี้เรียกว่าชีวิตของพระ

เพศของพระอยู่กับศีลนี้เป็นสำคัญ ถ้าศีลได้ต่างพร้อยหรือขาดทะลุไปเสีย พระก็สึกแต่ว่าเป็นรูปของพระ ศีรษะโล้น ๆ ครองผ้าเหลืองอยู่เท่านั้น ก็ไม่ผิดอะไรกับเอา

ผ้าเหลืองไปคลุมหัวต่อ ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะฉะนั้นพระจึงต้องปฏิบัติตามหลักศีลหลักธรรมของพระ มีความเข้มงวดกวดขันต่อศีลต่อธรรมของตน ไม่เห็นสิ่งใดมีคุณค่าเลิศยิ่งกว่าศีลกว่าธรรม ซึ่งเป็นคุณภาพอันสูงสุด ในสามแดนโลกธาตุนี้ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือนศีลธรรมนี้เลย เราจึงต้องรักต้องสงวนศีลธรรมของเรา

เรื่องสิ่งภายนอกอาหารการบริโภคที่อยู่ที่อาศัยนั้นไม่หุหุราฟุ่มเฟือย ให้ทำตามแบบของพระพุทธเจ้าเพื่อความมุ่งมั่นต่อธรรมเป็นหลักใหญ่ อยู่ที่ไหนอยู่ไปขอให้ได้บำเพ็ญสมณธรรม แก้กิเลสชำระกิเลสออกจากใจแล้วเป็นที่พอใจสำหรับสมณะเรา สิ่งภายนอกเพียงอาศัย ท่านจึงเรียกว่าปัจจัย ๆ เครื่องอาศัย ที่อยู่อยู่ที่ไหนก็ได้ สำหรับผู้มุ่งต่ออรรถต่อธรรมแล้ว ไม่ถือที่อยู่เป็นสำคัญยิ่งกว่าอรรถกว่าธรรม การกินกินยังไ้การขบการฉัน ชาวบ้านเขาให้มาอย่างไร ฉันพอยังอัตภาพให้เป็นไปเท่านั้น ไม่มีความสนใจใคร่ต่อรสชาติยิ่งกว่าความสนใจใคร่ต่ออรรถต่อธรรม ที่จะนำตนให้หลุดพ้นจากทุกข์ นี้เรียกว่าการอยู่การกิน

การใช้การสอยของพระในครั้งพุทธกาล ท่านบอกไว้ว่ามีเพียงบริวาร ๘ ไม่พระรุขะรัง ไม่ยุ่งเหยิงวุ่นวาย สำหรับผู้ดำเนินเพื่อความพ้นทุกข์ ถือสิ่งทั้งหลายที่เป็นของเหลือเฟือนั้นว่าเป็นภัย ว่าเป็นข้าศึกศัตรูต่อการบำเพ็ญด้วยความคล่องตัวของตน จึงมีแต่เพียงบริวาร ๘ สบง จีวร ผ้าสังฆาฏิ หลังจากนั้นท่านทรงอนุญาตให้มีผ้าอาบน้ำ แต่ก่อนพระอาบน้ำท่านเปลือยกายอาบ เพราะอยู่ในป่าในที่ลึก ๆ ลับ ๆ ไม่มีใครไปพบไปเห็น ท่านก็หลบซ่อนตนอาบน้ำอยู่ในที่เช่นนั้น

ครั้นต่อมาเพณียมีเหตุการณ์เกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องการเปลือยกายอาบน้ำ ท่านจึงทรงอนุญาตให้มีผ้าอาบน้ำอีกผืนหนึ่ง บริวาร ๘ นั้นคือ ผ้าสบง จีวร สังฆาฏิ บาตร ประคตเอา กล่องเข็ม(แต่ก่อนไม่มีจักรเย็บผ้า) ธมกรก(เครื่องกรองน้ำ) มีดโกน เพียงเท่านี้ก็พอดีกับการอยู่การไป การสะพายไปในที่ต่าง ๆ ไม่หนักหนาจนเกินไปแล้วมีความหนักแน่นในอรรถธรรม บำเพ็ญเต็มสติกำลังความสามารถของตน ชำระสิ่งที่ เป็นภัยต่อจิตใจ

สิ่งที่ เป็นภัยต่อจิตใจนั้นในภาษาศาสนาท่านให้ชื่อว่ากิเลส กิเลสนี้แปลได้รอบโลกธาตุ เพราะรอบโลกธาตุนี้เป็นที่อยู่ของกิเลสทั้งนั้น ไปที่ไหนถูกหรือโดนแต่กิเลสไม่มีผิดเพี้ยนไปได้เลย เพราะกิเลสมีอยู่กับตัวของทุกคน แต่สรุปความลงแล้ว กิเลส แปลว่า ความเศร้าหมองมืดตื้อ สร้างกองทุกข์ให้แก่สัตว์ทั้งหลายไม่มีประมาณ เครื่องหลอกลวงก็คือกิเลสตัวนี้ หลอกลวงโลกหาประมาณไม่ได้ ไม่มีสิ้นสุดยุติเพราะความหลอกลวงของกิเลส โลกจึงได้หลงไปตามมันตลอดมาหาที่สิ้นสุดยุติ หากความเห็นโทษและ

ความอึดพ้อเซ็ดหลาบต่อกิเลส เครื่องหลอกลวงนี้ไม่ได้ตลอดมาเช่นเดียวกัน โลกจึงมีตั้งแต่ความทุกข์ความลำบากเดือดร้อนวุ่นวายไปหมดทุกหย่อมหญ้า

ธรรมท่านมองดูโลกท่านไม่ได้เป็นเหมือนพวกเราที่เป็นคลั่งกิเลสมองโลก โลกก็คือกิเลส ผู้มองก็คือคลั่งกิเลส เมื่อมองลงไปกิเลสกับกิเลสก็เข้ากันได้สนิทติดจมไปเลย หาความรู้เนื้อรู้ตัวไม่ได้ แต่ธรรมท่านมอง ท่านไม่ได้มองเหมือนกิเลสมองกิเลส ท่านสูงกว่ากิเลสทั้งหมด ดังพระพุทธเจ้าทรงรู้แจ้งเห็นธรรม ก็คือธรรมที่เหนือโลกเหนือกิเลสทั้งหมดนั้นแล ที่เรียกว่า โลกวิทู รู้แจ้งโลก ไม่ว่าโลกนอกโลกในตลอดทั่วถึงไปหมด พระทัยก็บริสุทธิ์พุทธโอ สว่างกระจ่างแจ้งครอบโลกธาตุ ไม่มีพระทัยหรือจิตดวงใดเสมอจิตของท่านผู้บริสุทธิ์พุทธโอ นับแต่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ลงมา เป็นจิตที่สว่างกระจ่างแจ้ง ไม่มีกิเลสตัวใดเข้าเคลือบเข้าแฝงพอที่จะให้ขุ่นมัวหม่นหมองเลย มีแต่ความสว่างกระจ่างแจ้งตลอดเวลา

ดังที่ท่านแสดงไว้ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรว่า อาโลโก อุตปาติ จิตที่บริสุทธิ์เต็มที่แล้วสว่างโรยอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน ยืนเดินนั่งนอนไม่มีอริยาบถ เป็นหลักธรรมชาติอย่างนั้น จิตประเภทนี้ธรรมประเภทนี้แลท่านมองดูโลก ท่านจึงเห็นโลกคือกิเลสทั้งหลายที่มาหลอกลวงตมต้นสัตว์โลกทั้งหลาย มามากต่อมากนี้อย่างชัดเจน แล้วทรงนำธรรมมาแนะนำสั่งสอนสัตว์โลกที่พอจะเป็นไปได้ในแง่ใด พระองค์ก็ทรงสั่งสอน

ในเบื้องต้นที่ตรัสรู้ที่แรกทรงท้อพระทัย ทั้ง ๆ ที่ทรงปรารถนาบำเพ็ญพระบารมีมาเพื่อความเป็นพระพุทธเจ้า และเพื่อสั่งสอนสัตว์โลก แต่เวลาทรงบำเพ็ญมาถึงจุดหมายปลายทางคือถึงความเป็นศาสดาเอก ตรัสรู้ธรรมเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมาแล้ว โลกที่พระองค์เคยอยู่ จิตใจที่พระองค์เคยครอง ลิงเกี่ยวข้องพัวพันในพระจิตของพระพุทธเจ้าที่เคยเป็นมาแต่ก่อน สลัดปัดทิ้งขาดกระเด็นออกจากกันไปหมด เหลือแต่ความบริสุทธิ์ล้วน ๆ แล้วมองย้อนกลับลงมา สถานที่เคยอยู่เคยเกิดเคยตายของพระองค์ เกิดความสลดสังเวชท้อถอยน้อยพระทัย ที่จะแนะนำสั่งสอนสัตว์โลกทั้งหลาย ให้เป็นไปดังที่พระองค์เป็นอยู่เวลานี้

นี่เพราะว่าสิ่งที่สกปรกโสภณที่เป็นพินเป็นไฟนั้น ไม่ว่าแต่พวกเรา พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ ๆ ได้เคยผ่านสิ่งเหล่านี้อันเป็นพินเป็นไฟเผาไหม้ พร้อมกับความเกิดแก่เจ็บตายพัวพันกันตลอดมาอย่างนี้ด้วยกันทั้งนั้น แต่เวลาพระจิตได้หลุดพ้นจากสิ่งที่สกปรกโสภณ แห่แห่งวัฏทุกข์แห่งวัฏจักรนี้ขึ้นไปแล้ว มองย้อนหลังลงมาดูสภาพที่เคยอยู่เคยเป็นเคยตายมานี้ดูไม่ได้เลย นั้นละธรรมเลิศขนาดไหน แต่ก่อนพระองค์ก็ไม่ทราบไม่เห็นโทษของมันถึงพระทัยเหมือนเวลาตรัสรู้แล้ว ก็อยู่กับโลกเขาทั่ว ๆ ไปนั้นเองไม่มีผิดกันอะไร

พอได้ตรัสรู้ธรรมแล้ว สิ่งนี้เห็นว่าเป็นภัยอย่างยิ่ง ด้วยพระจักขุญาณหยั่งทราบตลอดทั่วถึง เป็นโลกสกปรกโสภณ เป็นโลกที่หมุ่นเวียนไปด้วยความทุกข์ความทรมาน มีกิเลสตัณหาเป็นเครื่องหลอกลวงสัตว์โลก ไม่ให้มีวันอ้อมพอนในความลุ่มหลง และไม่ให้มีวันเซ็ดหลาบจากกิเลสเลย เพราะยาพิษของมันนั้นเคลือบด้วยน้ำตาล เอาน้ำตาลคือสิ่งล่อลวงสัตว์โลกทั้งหลายให้ตั้งนกรวะนกรวะวายไปตามมันเคลือบเอาไว้ ไม่รู้โทษรู้ภัย ครั้นเวลาเจอเข้าแล้วจึงรู้ว่า เป็นพิษ แต่ก็สายไปเสียแล้ว จึงยอมรับความทุกข์ร้อนมากน้อยที่ตนสร้างลงไปด้วยความคึกความคะนอง เพราะความหลงตามกิเลสนั้นเรื่อย ๆ ไปอย่างนี้

โลกนี้ถ้าไม่มีธรรมเครื่องชำระสะสางซักฟอกบ้างแล้ว จะหาความหมายอะไรไม่ได้เลย มีแต่ความทุกข์ความร้อนเต็มบ้านเต็มเมืองเต็มโลกเต็มสงสาร ในหัวใจของสัตว์แต่ละดวง ๆ ไม่ใช่ความเดือดร้อนวุ่นวายความทุกข์ความทรมานนี้ จะไปอยู่ที่ดินน้ำลมไฟ สถานที่ ดินฟ้าอากาศ ท้องฟ้ามหาสมุทร ไม่ได้อยู่ในสิ่งเหล่านี้ แต่อยู่ที่หัวใจของสัตว์แต่ละดวง ๆ เท่านั้น นอกนั้นไม่มีที่อยู่แห่งทุกข์ เพราะไม่มีที่อยู่แห่งกิเลสซึ่งเป็นเครื่องสร้างทุกข์แก่จิตใจของสัตว์โลก

กิเลสนี้อยู่ที่หัวใจของสัตว์โลกทุก ๆ ดวง ไม่ว่าจะมนุษย์ สัตว์ อินทร์ พรหม เปรต ผี สัตว์ประเภทต่าง ๆ เต็มโลกธาตุนี้ มีจิตวิญญาณที่กิเลสแทรกอยู่ในนั้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นพิษเป็นภัยฝังอยู่ในใจของสัตว์โลก และหลอกลวงสัตว์โลกให้หลงมกมายเชื่อตามมันไป จนกระทั่งถึงว่าพระพุทธเจ้ามาแสดงธรรมให้ฟัง ตามความรู้ความเห็นที่สว่างกระจ่างแจ้งครอบโลกธาตุนี้ว่า บุญมี บาปมี พระองค์ทรงเห็นแล้วทรงรู้แล้ว ประจักษ์พระทัย นรกมี สวรรค์มี พรหมโลกมี ทรงรู้แจ้งประจักษ์แล้วเต็มพระทัย พวกเปรตพวกผี สัตว์ประเภทต่าง ๆ เต็มโลกธาตุนี้ มีมาตั้งเดิมแต่กาลไหน ๆ

แม้จะสอนอย่างนี้ก็ตาม แต่สัตว์ทั้งหลายก็ไม่ยอมรับ เพราะอำนาจของกิเลสมันครอบมันปิดมันบังไว้หมด ถือเอาความไม่รู้ไม่เห็นนั้นมาเป็นสักขีพยาน มาเป็นความเชื่อความนับถือมาเป็นตนของตนเสียสิ้น ธรรมแทรกเข้าไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นคนจึงไม่ค่อยเชื่อการทำบาปว่าเป็นบาป ทำบุญว่าเป็นบุญ นรกเป็นนรก สวรรค์เป็นสวรรค์ พรหมโลก นิพพาน เป็นพรหมโลก นิพพาน ตลอดสัตว์ทั้งหลาย เป็นประเภทของสัตว์นั้น ๆ เต็มทั่วโลกธาตุนี้ สัตว์ทั้งหลายไม่ยอมเชื่อ ไม่ยอมเคารพนับถือ

สิ่งที่สัตว์เชื่อซึ่งฝังอยู่ในใจนั้น โดยไม่ต้องมีผู้หนึ่งผู้ใดมาเสี้ยมมาสอน ไม่มีครูมีอาจารย์มาบอก ไม่มีโรงรำโรงเรียนตั้งเป็นวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ขึ้นมาดั่งที่ปรากฏอยู่เวลานี้ก็ตาม คือความโลภ นี่คือกิเลสประเภทหนึ่ง เกิดขึ้นภายในจิตใจของสัตว์ หนุนจิตใจของสัตว์ให้ตั้งนกรวะนกรวะวาย ให้มีความอยากความทะเยอทะยานไม่

มีวันสิ้นสุดยุค เวลาเป็นตายไม่สำคัญอะไรทั้งนั้น ว่านรก เปรต อสุรกาย เป็นบาปเป็นกรรม สัตว์ทั้งหลายไม่สนใจยิ่งกว่าความอยากความทะเยอทะยาน ความดีความดินได้ไม่มีเมืองพอ อันนี้เป็นหลักใหญ่ฝังอยู่ในจิตใจ ไม่จำเป็นต้องไปศึกษาเล่าเรียนจากใคร ก็เป็นขึ้นในใจ ดันจิตใจของสัตว์โลกให้ติดให้ตื่นตามความอยากความทะเยอทะยาน เป็นอย่างนี้เสมอกันไปหมดไม่ว่าโลกไหน สัตว์ตัวใดก็มีความอยาก แต่ไม่ได้อยากมากกว่ามนุษย์ มนุษย์เรารู้สึกว่าหยาบโลนมากกว่าเขา

ความเป็นอยู่ สัตว์ทั้งหลายเขาสร้างรวงสร้างรังอยู่ในโพรง อยู่ในป่าไม้ อยู่ในร่มไม้ที่ไหน มีรวงมีรังเขาก็พออยู่ได้พออาศัยได้ เขาไม่ติดดินชวนขวยวิงตั้นจนเลยเหตุเลยผลเหมือนมนุษย์เรา นี่ที่ว่าอำนาจแห่งความโลภนี้เกิดขึ้นที่ใจมนุษย์นี่เป็นสำคัญ มนุษย์นี้มีความปรารถนามากยิ่งกว่าบรรดาสัตว์ทั้งหลาย จึงต้องมีความติดดินมากกว่าสัตว์ ได้เท่าไรไม่พอ บ้านมีหลังหนึ่งแล้วไม่พอ อยากได้สองหลังสามหลัง ปลุกเป็นตึกแถวเป็นห้องเป็นทับเพื่อให้เขามาเช่าเท่านั้นเท่านั้น เก็บค่าเช่าวันหนึ่ง ๆ ร่ายมนต์บ่นเพื่อละเมอไปอย่างนั้นแหละ

ห้องแถวมีกี่ห้องเมื่อเราสร้างเสร็จลงไปแล้ว แล้วคนมาเช่าแต่ละห้อง ๆ เราเก็บค่าห้องได้วันหนึ่งเท่านั้น ๆ นี้เราจะร่ำรวยใหญ่ เราจะเป็นคนมั่งมีศรีสุข เป็นคนมีหน้ามีตาเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่ว ๆ ไป นี่คือกิเลสมันหลอกลวงอย่างนี้ เราก็ดลตามมัน เอ้า ดีดอย่างนี้ ได้ตึกหลังหนึ่งไม่พอ สร้างสองหลัง ฟาดโรงแรมโรงแรมเข้าไปอีก ไม่ทราบว่ากี่โรง เงินไม่มีในกระเป๋า ไปกู้ยืมเขามา กิเลสหลอกให้ไปกู้ไปยืมเขามา ได้แล้วจึงเอาไปใช้เขา เพราะอย่างไรความหวังของเรานี้ต้องสำเร็จเป็นมหาเศรษฐีด้วยความคิดลม ๆ แล้ง ๆ นี้แน่นอน

นั่นกิเลสมันบอกว่าแน่นอนไม่ได้ว่าลม ๆ แล้ง ๆ ครั้นเวลาติดดินทำตามมันลงไปแล้วเงินหมดในกระเป๋า ไปกู้ทางธนาคารเขามา มีเท่าไรก็มา ๆ เวลาสร้างลงไปแล้วปิดตาย ๆ สร้างยังไม่เสร็จเงินหมดปิดตาย สร้างเสร็จแล้วไม่มีใครเข้าอยู่ก็ปิดตาย ๆ แล้วที่คาดที่หวังเอาไว้ว่าจะได้ค่าห้องค่าทับเดือนละเท่านั้นเท่านั้น หมดความหมายทันที สิ่งที่เหลืออยู่ก็มีแต่ความทุกข์ร้อน หาเงินมาใช้หนี้เขาไม่ทัน ดอกเบี้ยปีวันหนึ่ง ๆ เท่าไร สร้างความทุกข์ขึ้นถึงขนาดนอนไม่หลับกินไม่ได้ บางรายฆ่าตัวตายก็มี นี่คือความโลภที่เป็นภัยต่อหัวใจสัตว์อยู่ประจำ เราดูเอาทุกคน สิ่งเหล่านี้มีไหมในหัวใจเรา นี่ละศาสนาท่านสอนว่ามันเป็นภัย

ถ้าเราถือพระพุทธศาสนาขอให้อยากพอประมาณของเราเป็นชาวพุทธ ความอยาก ไม่ใช่คนตายแม้แต่สัตว์เขาก็อยาก แต่อยากให้อยู่ในขอบเขตแห่งศีลแห่งธรรม พอสร้างความสงบร่มเย็นให้แก่เรา นั่นไม่เรียกว่าเป็นความอยากที่รุนแรงเป็นภัยแก่ตัว

เอง แต่ความอยากที่ผาดโผนโจนทะยานดังที่กล่าวมานี้เป็นภัยต่อโลกมากตลอดมา นี้กล่าวเพียงย่อ ๆ นะ เพียงเท่านี้ก็เห็นแล้วเป็นความทุกข์ขนาดไหน บางรายฆ่าตัวตายแบบลึ้มเหลว ๆ ทั้งนี้

ที่นี้พูดถึงเรื่องชื่อเสียงก็อีกเหมือนกัน ยศถาบรรดาศักดิ์ศฤงคารบริวาร มีเท่าไรอยากให้เป็นของตัวเองทั้งหมด เงินทองข้าวของกองเท่าภูเขายังไม่พอ อยากได้อีกหลาย ๆ ลูก หลาย ๆ ลูก ยศถาบรรดาศักดิ์สูงขนาดไหน ตั้งเลยจรวดดาวเทียมขึ้นไปก็ไม่พอกับกิเลส กิเลสยังอยากได้สูงกว่านั้นอีก นี่ละมันหลอกคนอย่างนี้

ความโลภก็ดังที่กล่าวนี้ ที่นี้ราคะตัณหายิ่งใหญ่เลย ราคะตัณหานี้เป็นตัวสกปรกมากที่สุดในสายตาแห่งธรรม และสร้างความทุกข์ให้แก่สัตว์โลกไม่มีประมาณ ไม่ว่าสัตว์ว่าบุคคล ใครก็ต้องติดพันกับมันหลงกับมันจนได้ไม่สงสัย อันนี้ยังมีการส่งเสริมด้วยแล้วยังเป็นไฟกองใหญ่ โลกมาขนาดไหนมากน้อยเพียงไร ตัวนี้เป็นตัวหนุนให้โลก ได้มาเพื่อบำรุงบำเรอตัวราคะตัณหาให้มากที่สุด ๆ นี่ท่านเรียกว่ากิเลสราคะตัณหา

ความกำหนัดยินดีในหญิงในชาย ธรรมดาโลกเขามีทั่วไป ท่านไม่ถือว่าเป็นความหยาบโหล่น แต่ที่เลยขอบเขตเลยฝั่งเลยแดนไปนี้ ท่านเรียกว่าสร้างความลามก สร้างความทุกข์ความทรมานให้แก่ตัวของเราเอง นอกจากนั้นก็ยังระบาศาดกระจายไปสร้างความทุกข์ให้แก่ครอบครัวเหย้าเรือน เช่นผัวเช่นเมีย ผัวไปมีเมียน้อยเป็นอย่างไร หัวใจของผู้หญิงทั้งคนไม่ว่าใจหญิงไม่ว่าใจใครก็ตาม ใจท่านใจเรา ผัวไปมีเมียน้อยทั้งคนเป็นยังงี้ หัวใจของเราที่เคยอยู่ด้วยความสงบรักชอบฝากเป็นฝากตายกันมาที่วันก็เดือนก็ปีแล้ว มีความสุขชอบอุ้นต่อกันขนาดไหน

อยู่ ๆ ผัวก็ไปมีเมียใหม่เสีย เมียก็วิ่งไปตามหนุ่มเสีย แล้วเป็นยังงี้หัวอกของผัว หัวอกของเมียนั้นเป็นอย่างไรบ้าง เลยจะระเบิดทันที นี่เรียกว่าไฟบรรลัยกัลป์เผาหัวใจสด ๆ ร้อน ๆ ไม่ต้องไปตกรนกรเมืองผี ตกรนกรเมืองคนที่สร้างความชั่วอยู่ในเมืองคนนี้ก็พอแล้ว นี่ละอำนาจแห่งราคะตัณหา ถ้าเรายังเสริมเท่าไรมันยิ่งไปใหญ่

ราคะตัณหาเหมือนไฟ ไฟถ้าอยู่ในเตาธรรมดาก็ไม่รุนแรง มีการระมัดระวังรักษา เช่นอย่างไฟในเตาเราหุงต้มแกง ใช้สอยแสงสว่าง เช่น ไฟฟ้า เป็นต้น อยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าของ ไฟก็ให้ผลให้ประโยชน์ไม่เป็นโทษเป็นความพินาศฉิบหายแก่ผู้ใด แต่ถ้าปล่อยให้ลูกลามออกนอกเตาไปแล้ว เลยความปลอดภัยไปแล้ว มันก็สร้างโทษมหันตโทษมหันตภัยให้พินาศฉิบหายไปโดยไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ นี่ก็ฉนั้นเหมือนกัน ราคะตัณหาเหมือนกับไฟ สิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องเหมือนกับเชื้อไฟ

อะไรที่มาเกี่ยวข้องกับราคะตัณหาพี่น้องทั้งหลายก็ทราบด้วยกันแล้ว หญิงกับชายนั้นแลเป็นเชื้อไฟเผาไหม้กันได้สนิท ไม่ต้องไปหาเรียนตามโรงรำโรงเรียนที่ไหน หญิงกับชายเจอกันเท่านั้นเป็นแม่เหล็กดึงดูดกันแล้วโดยหลักธรรมชาติ เพราะฉะนั้นจึงต้องนำธรรมเข้ามาติดกัน บังคับเอาไว้ให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี พระพุทธเจ้าท่านไม่ทรงสอนให้ฆราวาสญาติโยมชาวพุทธทั้งหลาย ถอนกิเลสราคะตัณหานี้ออกโดยสิ้นเชิง แต่ท่านสอนให้อยู่ในขอบเขตที่จะเป็นความสุขความสงบร่มเย็นต่อกัน

เช่น ระหว่างสามีภรรยา อยู่ด้วยกันให้มีความรักความสนิทกัน ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความฝากเป็นฝากตายต่อกัน อย่างนำเชื้อภายนอกเข้ามาเผา เชื้อภายนอกได้แก่ หญิงกาฝาก ชายกาฝาก ที่แทรกเข้ามาในเมียก็ตามในผัวก็ตาม นี้เรียกว่านำไฟเผาบ้านเผาเรือนแล้ว แล้วอกจะระเบิดด้วยกันได้ทั้งนั้น ใจหญิงใจชายเป็นใจเหมือนกัน ท่านจึงให้นำธรรมเข้าไประงับดับไว้ให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี ท่านเรียกว่ากามคุณ คือกามเป็นคุณแก่ผู้ครอบครองเรือน ด้วยความเป็นผู้มีธรรมเป็นเครื่องระงับดับมันอยู่เสมอ เป็นเจ้าของดับพินดับไฟราคะตัวนี้อย่าให้รุนแรงนอกขอบเขตไป ท่านเรียกว่ากามคุณ คือกามเป็นคุณ

มีเพียงผิวเดียวเมียเดียวเท่านั้นเรียกว่ากามคุณ ไม่เห็นหญิงใดชายใดที่ว่าเป็นคุณยิ่งกว่าเมียของเราผัวของเรา เหล่านั้นเป็นไฟเป็นไฟทั้งนั้นที่จะมาเผาไหม้แบบนี้ ปิดออกทันที ๆ ด้วยอำนาจแห่งธรรม อย่างเข้มงวดกวดขัน ไม่สนิทติดจัมกับหญิงใดชายใดให้เลยจากผัวของตนเมียของตนไปเท่านั้น นี้เรียกว่าเป็นผู้มีธรรม เมื่อต่างคนต่างมีธรรมแล้วอย่างนี้ บ้านใดเมืองใดครอบครัวใดก็มีความสงบร่มเย็น ฝากเป็นฝากตายกันได้ ไปทำงานในบ้านนอกบ้านสถานที่เช่นไรตายใจกันได้เลย สมบัติเงินทองข้าวของที่หามาได้จากสถานที่ต่าง ๆ ที่เราไปทำงาน ได้มาแล้วมาเฉลี่ยเพื่อแผ้วในครอบครัวเหี้ยเรือ่น เป็นเนื้อเป็นหนังอันเดียวกัน อยู่กันด้วยความผาสุกร่มเย็น นี้คือผู้มีธรรมเป็นเครื่องกำกับรักษา

พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนเน้นหนักเอามากในข้อนี้ เพราะไฟอยู่จุดนี้มากที่สุดที่สร้างความฉิบหายวายปวง เริ่มแต่ความเดือดร้อนเป็นลำดับขึ้นไปจนกระทั่งถึงความฉิบหาย ออกจากราคะตัณหานี้เป็นตัวสำคัญ หนุ่ให้โลกไม่มีเมืองพอกก็เพื่ออิหนุ่เพื่ออิหนุ่ตนเอง ได้มาเท่าไรไม่พอ ๆ นี้ละราคะตัณหา

ท่านจึงให้มีธรรมระงับดับมันไว้ให้อยู่ในความพอดี ตามภาษาบาลีท่านว่า อปปีจจตา ให้เป็นผู้มีความมักน้อย อย่างมักมาก คำว่ามักน้อยคืออย่างไร มีผิวเดียวเมียเดียวเท่านั้น ครอบงำไปจนกระทั่งถึงวันตายหาความอึดพอไม่ได้ มีแต่ความสงบ

เย็น รักชอบฝากเป็นฝากตายต่อกันได้ตลอดไป เรียกว่า อปฺปิจจตา มีผิวเดียวเมียเดียวเท่านั้น มากกว่านั้นไม่ได้ นี่เป็นไฟทันที ๆ

เราเป็นลูกชาวพุทธขอให้พากันนำธรรมเหล่านี้ไปปฏิบัติรักษาตัวของเราแต่ละคน ๆ ในผิวในเมียนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้หญิงก็มีหัวใจ ผู้ชายมีหัวใจ ได้ผิวมาก็หวังความอบอุ่นฝากเป็นฝากตายกับผิวของตน ทุกสิ่งทุกอย่างมอบพึ่งเป็นพึ่งตายด้วยกันได้หมด เป็นอวัยวะเดียวกัน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตฝากเป็นฝากตายกันได้ ครอบครัวนั้นเย็น ผู้หญิงคนนั้นเย็น ผู้ชายเมื่อได้ภรรยาที่ดีเหมือนกันอย่างที่ว่านี้แล้วก็ร่มเย็นอบอุ่น อบอุ่นทั้งคู่หญิงอบอุ่นทั้งคู่ชาย คืออบอุ่นทั้งคู่ทั้งเมีย

ลูกเต้าหลานเหลนเกิดขึ้นมากก็ถือพ่อถือแม่ ซึ่งมีศีลมีธรรมเป็นขอบเขตอันดีงามนี้ไปปฏิบัติ ลูกหลานของใครก็ตาม ต่างคนต่างได้รับการอบรมศีลธรรม ที่เป็นความดีงามมาด้วยกันแล้ว เด็กก็กลายเป็นเด็กดีขึ้นไปเรื่อย ๆ แล้วบ้านเมืองของเราก็มีแต่ครอบครัวเหี้ยมเรื้อนที่มีศีลมีธรรมเป็นเครื่องกำกับรักษา ก็สงบร่มเย็นทั่วหน้ากันไปหมด นี่ละคุณค่าแห่งความมีศีลธรรมทำโลกให้ร่มเย็นประจักษ์ใจ

ถ้าเราอยากเห็นชัด ๆ ก็เอาชี ออกจากวัดนี้ไปแล้วไปหาเกี่ยวอีหนูไปหาเกี่ยวไ้หนุ่มชิเป็นยังงี เมียดิตอยู่ข้างหลังนี้ไม่มอง ผัวดิตอยู่ข้างหลังนี้ไม่มอง ไปมองตั้งแต่อีหนูไ้หนุ่มแล้วจะเป็นยังงี นี่ละคือไฟเผาโลก กลับมาแล้วแตกกระจัดกระจายไปเลย เงินทองข้าวของมีมากมีน้อยในครอบครัวนั้นไม่มีความหมาย ไฟนี้เผาหมดเลย เผาที่หัวใจของผิวของเมียนั้นแล นี่ละโทษแห่งความไม่มีธรรม ขอให้พากันระมัดระวังรักษา

เราเป็นชาวพุทธให้เน้นหนักต่อกิเลสตัวนี้ให้มาก พระพุทธเจ้าท่านไม่ทรงสอนให้ละให้ถอนโดยสิ้นเชิงนะ เราละไม่ได้ถอนไม่ได้ให้มีการรักษามัน จะเป็นความสงบร่มเย็น ดังที่กล่าวว่าเป็นกามคุณ ครอบครัวกันด้วยความเป็นสุขร่มเย็นนี้เรียกว่ากามคุณ กามโทษก็ดังที่กล่าวแล้วนี้ ไฟนอกเตาเป็นกามโทษทั้งนั้น มหันตโทษมหันตทุกข์ เป็นพินเป็นไฟเผาไหม้ได้หมดไม่มีอะไรเหลือได้เลยถ้าขาดศีลธรรม นี่ละธรรมพระพุทเจ้าท่านนำมาสั่งสอนชาวพุทธเรา เราจะพอยึดได้ไหมพิจารณาซิ ให้ถามตัวเองซึ่งตัวเองถ้าเราอยากเป็นคนดีมีความสงบสุขระหว่างสามีภรรยา ตลอดถึงสถานที่ทั่ว ๆ ไปที่มีศีลธรรมประเภทนี้แล้ว จะร่มเย็นเป็นสุขด้วยกันทั้งนั้น ถ้ามีธรรมเข้ารักษา

ถ้าไม่มีธรรมแล้วไม่มีโลกไหนที่จะเลวทรามยิ่งกว่าโลกมนุษย์เรา สกปรกที่สุดคือโลกมนุษย์เรา เพราะตัวนี้มันฉลาดมาก กิเลสนี้แหลมคมมาก ประกอบกับนิสัยสันดานของมนุษย์ที่มีหัวสมองยิ่งกว่าสัตว์ไปแล้ว ยิ่งเฉลียวฉลาดแหลมคมมากในการที่จะสร้างพินสร้างไฟ เผาตัวเองและเผาครอบครัวเหี้ยมเรื้อน ตลอดถึงสังคมทั่ว ๆ ไป กลายเป็นสังคมหมาไปเลย หมายถึงสู้ไม่ได้ เพราะหมาเขาไม่มีความเฉลียวฉลาดสร้าง

ความฉิบหายได้มากยิ่งขึ้นกว่ามนุษย์ มนุษย์นี้สร้างความฉิบหายได้มาก เพราะอำนาจแห่ง
 ราคะตัณหานี้เป็นสำคัญ เราอยากเป็นหมาใหม่พิจารณา ให้ถามตัวเอง นี่ละธรรมชาติของ
 พระพุทธเจ้า เอาความจริงมาเทศนาว่าการ

ธรรมชาติที่สะอาดที่สุด คือธรรม พูดอย่างตรงไปตรงมาตามหลัก
 ความจริงคือธรรม เรื่องกิเลสนั้น ตัวสกปรกที่สุดก็คือกิเลส แต่มันไม่ให้แะมันนะ มัน
 ให้ชมเชยยกยอมัน ให้ยกยอตลอดเวลา จะว่ามันสกปรกไม่ได้ ว่ากิเลสนี้เป็นตัวสะอาด
 มากให้ว่าอย่างนั้นนะ กิเลสมันชอบที่สุดก็คือว่า ได้เมียหนึ่งมาแล้วไปหาอีกห้าเมียยิ่งดี
 นะ กิเลสเห็นไหมมันพอไหม มันตำหนิตัวของมันเมื่อไร เมียเดียวเท่านั้นก็บ่นกันทั้งเช้า
 ทั้งเย็นทะเลาะเบาะแว้ง เหมือนลื่นกับพื้นมันกระทบกันอยู่เรื่อย ๆ แล้วจะไปหาพินหา
 ลื่นที่ไหนมากัดกันอีกให้แหลกเหลวไปหมด

แต่กิเลสมันก็ไม่ให้เห็นภัยของมัน ตัวมันสกปรก ตัวมันก่อกวน ตัวมันก่อพินก่อ
 ไฟมากที่สุดคือกิเลส แต่มันไม่ให้พูดถึงมัน ต้องพูดว่ามันนี่เฉลียวฉลาด พูดถึงมันว่า
 สะอาดสะอาดที่สุดทุกสิ่งทุกอย่าง ตกแต่งไปได้หมด สวยงามนะถ้ากิเลสพาดตกแต่ง ตก
 แต่งผมตกแต่งเล็บตกแต่งทุกสิ่งทุกอย่าง เครื่องใช้ไม้สอยเครื่องนุ่งเครื่องห่มให้กิเลส
 ตกแต่ง โอ๊ย สวยงามมากนะ เดินเหยือก ๆ อยากให้เขามองดูด้วย คนนี้เขาแต่งตัวสวย
 งามมาก นั่นคือกิเลสมันชอบอย่างนั้น

ไปตำหนิตมันไม่ได้นะ แกแต่งตัวมาขนาดนี้แกซื้อหมดเงินมาเท่าไร นี่สำหรับ
 ธรรมเข้าไปทักนะ ธรรมเข้าไปทักว่าเครื่องแต่งตัวของแกมีขนาดนี้แล้วแกสิ้นเงินไปเท่า
 ไร ซื้อเครื่องแต่งตัวมาแต่ละชุด ๆ มาประดับประดาตกแต่งของสกปรกตามกิเลสนี้ แก
 สิ้นเงินไปเท่าไร มันไม่ให้ถามนะ ถ้าว่าสิ้นไปเท่าไร ก็ต้องบอกว่าสิ้นไปเท่านั้น โอ๊ย ฉัน
 อยากได้สูงกว่านี้อีก เป็นอย่างนั้นนะกิเลส เสริมไปเรื่อย ๆ นี่ละตัวสกปรกที่สุด

ธรรมะจึงต้องชะล้างสิ่งที่สกปรก ธรรมะไม่เป็นของสกปรก เป็นธรรมชาติที่สะอาด
 มาก ชะล้างสิ่งที่สกปรก คือธรรมสะอาดมาก เหมือนน้ำที่สะอาดชำระสิ่งที่สกปรกโสมม
 ทั้งหลาย เราทั้งหลายให้พากันนำธรรมะไปชะล้าง ไม่ได้มากเพียงไรก็ตาม ขอให้อยู่ใน
 กรอบแห่งศีลแห่งธรรม เฉพาะอย่างยิ่งคือราคะตัณหา อย่าปล่อยให้มันเหยียบย่ำ
 ทำลายหัวใจของเราจนไม่มียางอาย เวลาส่งเสริมไปมากนี้ไม่มียางอายนะมนุษย์เรา มัน
 หมดยางอาย กิเลสไม่ให้อาย แต่ธรรมดูอยู่นั่นซิ ธรรมที่เลิศเลอยิ่งกว่ากิเลสขนาดไหน
 มองดูกิเลสด้วยสายตาของธรรมแล้วดูไม่ได้

นี่ละที่พระพุทธเจ้าทรงท้อพระทัยในการแนะนำสั่งสอนสัตว์โลก มันไม่ยอมฟัง
 เลย อันไหนที่เป็นของดิบของดีมันเห็นว่าเป็นของเหลวไปหมด อันไหนที่เป็นของเลวมัน
 เห็นว่าเป็นของดีไปหมด ของปลอมกำลังกลายเป็นของจริงขึ้นมาเวลานี้ ของจริงจะพูด

อะไรไม่ได้แล้ว จะมีแต่ของปลอมเต็มบ้านเต็มเมือง เช่นอย่างการปฏิบัติธรรม เอาปฏิบัติเรื่องศีลเรื่องธรรมอยู่ในป่าในเขาบำเพ็ญภาวนาได้สำเร็จเป็นสมาธิ ได้เป็นปัญญา องค์นั้นสำเร็จเป็นพระโสดา สกิทาคา องค์นั้นเป็นพระอนาคา องค์นั้นเป็นพระอรหันต์ อย่างนี้ไม่ได้นะ กิเลสหัวเราะเยาะเหยียดเลย ว่า พุดโกหกพุดหลอกลวง หาความจริงไม่ได้

นี่ละกิเลสมันสร้างความสกปรกไปปกกรรมความจริง ให้กลายเป็นของไม่มีค่าไปหมด ถ้าพุดถึงว่ากิเลสดีเท่าไร โอ้ย มันฟังตลอด ว่าบาปไม่มี บุญไม่มี นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี พรหมโลก นิพพานไม่มี เปเรตตีทั้งหลายไม่มี กิเลสมันชอบ แล้วก็พากันสร้างตั้งแต่ความชั่วช้าลามกที่จะเผาตัวเองทั้งเป็นนั่นแหละ บทเวลาตายแล้วเป็นอย่างไร พระพุทธเจ้าพระองค์ไหนมาตรัสรู้สอนแบบเดียวกันนี้หมด เพราะสิ่งเหล่านี้เคยมีมาตั้งแต่อดีตกาลไหน ๆ ว่าบาปมีก็กระเทือนที่หัวใจของผู้ทำ ไม่มียังงั้นกระเทือนที่หัวใจตัวเองอยู่แล้ว จึงได้กระทำบาปออกมา บุญไม่มีกระเทือนที่หัวใจ จิตเป็นผู้คิดเรื่อง บุญทำไมจะบุญไม่มี

นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี สร้างบุญสร้างบาปแล้วไม่ไปนรกไปสวรรค์จะไปที่ไหน มันก็เป็นอยู่อย่างนั้น สำหรับกิเลสมันไม่ยอมฟังนะ เหล่านี้มันจะปฏิเสธหมด ให้มีแต่ความอยากความทะเยอทะยานถึงไหนถึงกัน ขอให้ได้อย่างใจ ๆ สุดท้ายก็ไม่ได้ อย่างใจตายไปด้วยความจมปิ้ง ๆ ด้วยกันทั้งนั้น ให้เราดูบ้างซิ เอาธรรมะไปจับบ้าง ถ้าว่ารถก็ขอให้มันเบรกห้ามล้อบ้าง อย่ามีแต่คันเร่งเหยียบลงคลองจมไปเลย ๆ ถ่ายเดียวใช้ไม่ได้ นะ เราเป็นลูกชาวพุทธขอให้ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติศีลธรรม ดังที่ได้อธิบายนี้เราอธิบายในฐานะเป็นกันเอง

หลวงตานี้ก็เป็นหลวงตาบัว แต่ก่อนก็เป็นหนุ่มเป็นน้อยเหมือนพี่น้องทั้งหลายนั่นแหละ เมื่อคนนั้นเรียกหลวงตาบัวคนนี้เรียกหลวงตาบัว บางท่านก็อาจจะสงสัยว่าหลวงตาบัวนี้เคยมีลูกมีเมียมาแล้วอะไรทำนองนี้ ความจริงหลวงตาไม่เคยมีครอบครัวเหย้าเรือน บวชตั้งแต่ยังหนุ่มยังน้อย ๒๐ ปีก็บวช จนกระทั่งมาถึงบัดนี้ ก็ได้ปฏิบัติธรรมนำธรรมมาแจกจ่ายพี่น้องทั้งหลาย การเสาะแสวงหาธรรมเราแสวงหาอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยเต็มสติกำลังความสามารถของเรา

ตั้งแต่วันเริ่มอุปสมบท การรักษาศีลก็ไม่ต่างพร้อย มีความอบอุ่นในศีลของตน จนก้าวขึ้นสู่ทางด้านสมาธิ สมาธิก็พอใจภูมิใจเห็นประจักษ์ในหัวใจของเราว่า จิตของเรามีความสงบแนบแน่นขนาดไหน สร้างความรุ่มเย็นให้แก่ตนมากน้อยเพียงไร จากสมาธินี้ ต่างกันกับจิตที่กิเลสสร้างความยุ่งเหยิงวุ่นวาย ความทุกข์ร้อนเผาหัวใจมา

มากมายขนาดไหนบ้าง มันก็ได้วัดได้ดวงกันในเวลาที่จิตสงบ เห็นประจักษ์เป็นลำดับ ลำดามา นี่เรียกว่าสร้างที่พึ่งสร้างที่หัวใจของเรา

เมื่อจิตมีความสงบเย็น คนเราย่อมไม่เดือดร้อน สบาย มันสบายอยู่ที่ใจหนา ไม่ได้สบายอยู่ที่เงินทองข้าวของมีจำนวนล้าน ๆ ตึกรามบ้านช่องมีก็ร้อยก็พันห้อง มันอยู่ที่หัวใจนะความสุข ขอให้ปรับใจให้ดี สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งส่งเสริม ถ้าเราฉลาดเราก็นำสิ่งเหล่านั้นมาทำประโยชน์ได้ก็พอเป็นสุขไปบ้าง ถ้าเราไม่ฉลาดสิ่งเหล่านั้นก็กลายมาเป็นพินเป็นไฟเผาไหม้เราได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องให้สร้างหลักใจให้ดี

หลักใจเป็นของสำคัญ หลักใจต้องสร้างด้วยธรรม ที่พึ่งภายนอกได้แก้วตาดูเงินทองข้าวของบ้านเรือนอาหารการบริโภค เหล่านี้เป็นที่พึ่งของกาย ที่พึ่งของใจได้แก่การให้ทาน การรักษาศีล การเจริญเมตตาภาวนา สร้างคุณงามความดีให้แกใจ เวลาจะหลับจะนอนก็ให้พากันระลึกถึงพุทโธ อัมโม สังโฆ ภายในจิตใจนี้อยู่เสมออย่าปล่อยอย่าละ นี่คือหลักของใจโดยแท้ ฝากเป็นฝากตายได้กับธรรมประเภทนี้โดยแท้

ส่วนภายนอกซึ่งเป็นที่พึ่งของกายนั้น เวลาเราตายแล้วเขาก็ไม่มีความหมายอะไร เพราะเราหมดความหมายไปแล้ว เงินทองข้าวของมีมากมีน้อยเท่าไร ก็เป็นแร่ธาตุต่าง ๆ เป็นกระดาดเต็มห้องเต็มทับอยู่เพียงเท่านั้น ไม่สามารถที่จะหนุนเราให้ไปสู่สวรรค์นิพพานได้ ถ้าเราไม่นำสิ่งเหล่านั้นมาทำประโยชน์ คือการทำบุญให้ทาน อันนั้นก็กลายเป็นความดีต่อเราไปได้ กลายเป็นสรวงของใจ เป็นที่พึ่งของใจได้ นี่ละขอให้พากันแยกกันแยะ

การปฏิบัติธรรมของชาวพุทธเราอย่าปล่อยอย่างวางเกินเหตุเกินผล เวลานี้ปล่อยกันมากทีเดียวจนน่าวิตกวิจารณ์ หลวงตาเองแต่ก่อนก็ไม่เคยได้คิดไม่เคยได้เป็นในเรื่องเหล่านี้ ทั้ง ๆ ที่คลุกเคล้ากันมากี่กัปกี่กัลป์กับกิเลสตัณหาอาสวะ ที่มันสร้างพินสร้างไฟเผาหัวใจของเรามากี่ภพกี่ชาติก็กัปกี่กัลป์มาจนกระทั่งถึงชาติปัจจุบันนี้ ได้ออกบวช เอ้าฟังให้ดีนะ พอได้ออกบวชแล้วก็มาปฏิบัติเสาะแสวงหาธรรม มีนิสัยชอบปฏิบัติภาวนากรรมฐาน มุ่งมั่นต่อมรรคผลนิพพาน หาที่ลงใจไม่ได้ก็วิ่งเข้าไปหาหลวงปู่มั่น

เมื่อเข้าไปถึงท่านแล้ว ท่านก็ชี้แจงเหตุผลถึงเรื่องมรรคผลนิพพานให้ประจักษ์ในใจ ให้บำเพ็ญจิตให้เข้าสู่ความสงบ ท่านจะเห็นที่พึ่งเป็นลำดับลำดาด เข้ากับจิตใจที่มีความสงบเย็น ตลอดถึงแสดงมรรคผลนิพพานอย่างอาจหาญชาญชัยไม่มีสะทกสะท้าน มุ่งความเมตตาอย่างยิ่งต่อหัวใจเราที่มุ่งธรรมต่อท่าน เมื่อได้ฟังถึงใจแล้วก็ออกปฏิบัติเต็มเหนี่ยว ไม่มีคำว่าย่อหย่อนอ่อนข้อ เป็นก็เป็น ตายก็ตาย สละชีวิตเพื่อบำเพ็ญธรรมกำจัดกิเลส ซึ่งเป็นตัวสำคัญให้พาเกิดพาตาย พาได้รับความทุกข์ความ

ลำบากมากก็กัปกี้กัปปี้ให้ขาดสะบั้นลงจากใจ ให้พ้นทุกข์ในชาตินี้ถึงชั้นพระอรหันต์เท่านั้น อย่างอื่นไม่เอา

นี่เป็นความมุ่งมั่นหลังจากได้ฟังหลวงปู่มั่นแสดงธรรมให้ฟังอย่างถึงใจแล้ว ความเชื่อในมรรคผลนิพพานนี้ถึงใจ เมื่อได้ถึงใจแล้วการปฏิบัติความ پاکความเพียรก็เอาอย่างถึงใจ สมาธิไม่เคยปรากฏ ความสงบเย็นใจความสง่าผ่าเผยของใจไม่เคยปรากฏ เริ่มปรากฏขึ้นมา ๆ ความฟุ้งซ่านวุ่นวายส่ายแส่ติดดินเป็นบ้ำอยู่ทั้งวันทั้งคืน เพราะไฟกิเลสเป็นไฟนรกเผาคนทั้งเป็นมันเผาตลอดเวลา จิตเมื่อได้รับความสงบแล้วระงับสิ่งเหล่านี้ลงไปได้ ก็เห็นภัยสิ่งเหล่านี้ว่าเป็นพินเป็นไฟ คือความฟุ้งซ่าน

จิตเมื่อมีความสงบแล้วย่อมเห็นโทษแห่งความฟุ้งซ่านวุ่นวายของตัวเอง ก็เร่งความเพียรขึ้นไปโดยลำดับลำดับ สมาธิเต็มภูมิ อยู่ที่ไหนอยู่ได้ นั่งอยู่นี้ทั้งวันก็นั่งได้สบาย อยู่ที่ไหนอยู่ได้สบาย จิตใจไม่เคยยุ่งเหยิงวุ่นวายกับอะไร มีแต่ความสว่างกระจ่างแจ้งตามภูมิแห่งสมาธิของตนที่ได้ครองอยู่เวลานั้น และมีความสงบเย็น อยู่ในป่าในเขาลำเนาไพรที่ไหนอยู่ได้ อดอยู่ได้ อิ่มอยู่ได้ อยู่ที่ไหนอยู่ได้เมื่อใจอิมด้วยอรรถด้วยธรรมตามภูมิของตนแล้วอยู่สบาย ๆ หลังจากนั้นก็ก้าวขึ้นสู่ทางด้านปัญญา

ปัญญาแต่ก่อนที่เรียนในหนังสือ นี้เราก็ตูตตรง ๆ เราเป็นผู้ผ่านมาเสียเองเรียนหนังสือนี้มันไม่มีอะไรนะ เราเอาตัวของเราก่อนเลย เรียนจนกระทั่งเป็นมหาความสงสัยเต็มหัวใจ ว่าบาปสงสัยบาป ว่าบุญสงสัยบุญ เรียนไปถึงนรกสงสัยนรก เรียนถึงสวรรค์สงสัยสวรรค์ เรียนถึงเปรตถึงผีสงสัยเปรตผี มีมากมีน้อยที่ท่านแสดงไว้ในตำรา สงสัยไปหมด จนกระทั่งถึงนิพพานก็ไปสงสัยนิพพาน ไม่มีเนื้อหนังติดตัว ไม่มีที่เกาะที่ยึดจากการศึกษาเล่าเรียนนั้นมาเลย มีแต่ความจำกับความสงสัยเต็มหัวใจ นี้ละเรื่องมันเห็นชัด ๆ อย่างนี้

จะว่าเป็นนอนแทะกระดาษก็ไม่ผิด เราเป็นนอนแทะกระดาษ เพราะอ่านไปเท่าไรเรียนไปเท่าไรก็มีแต่ความจำ ถ้าพูดถึงสมาธิก็มีในตำรามีเป็นกระดาษไปเสียสมาธิแท้ที่จะปรากฏขึ้นภายในจิตใจนี้ เราไม่สนใจทำสมาธิมันก็ไม่เกิด ที่นี้เวลาหุนเข้ามาทางนี้ สมาธิปรากฏขึ้น นี่คือความจริงจากภาคปฏิบัติได้ปรากฏขึ้นแล้ว สมาธิเกิดขึ้นแล้วหุนทางด้านปัญญา พิจารณาแยกคายออกเป็นลำดับ กิเลสตัณหาอาสวะดังที่กล่าวมาเหล่านี้ ความโลภ ความโกรธ ราคะตัณหา นี่เป็นตัวที่รุนแรงมากที่สุด มันก็พิดกันภายในหัวใจนั้น

ไม่มีกิเลสตัวใด ขอเปิดอกให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ เท่าที่ได้ผ่านบนเวทีมาแล้ว จึงได้นำมาพูดให้พี่น้องทั้งหลายหลังจากที่ได้ชัยชนะมาแล้ว ด้วยความเอาจริงเอาจังเอาเป็นเอาตายสู้กัน ไม่มีกิเลสตัวใดที่จะหนาแน่นมากมันคงมากที่จะแก้ยากเหนียว

ที่สุดยิ่งกว่าราคะตัณหา ตัวนี้หนักแน่นมาก ฉลาดแหลมคมมาก อ้อยอิ่งมาก อยากระ
อันหนึ่งไม่อยากระ อยากรอนอันหนึ่งไม่อยากรอน อันหนึ่งเสียดาย มันขัดมันแย้งกัน
ตลอดเวลา แต่เพราะอำนาจแห่งความมุ่งมั่นในมรรคผลนิพพานมีมาก และปัญญาที่
สอดแทรกเข้าไป เห็นโทษของมันเป็นลำดับลำดับ

ขยายออกกิเลสมีราคะตัณหา เป็นต้น ค่อยขยายออกจากใจ ๆ ธรรมะคือ
ปัญญาแทรกเข้าไป ๆ หนุนกันเข้าไป ขาดสะบั้นลงเป็นลำดับลำดับ จนกระทั่งถึงกิเลส
ประเภทนี้ที่ยิ่งกว่าภูเขาทิ้งลูก มันทับหัวใจของเรา สร้างมหันตทุกข์ให้เรามานานสักเท่า
ไร ได้ขาดสะบั้นลงไปจากจิตใจเห็นได้อย่างชัดเจน โห ตัวนี้เหอตัวที่สร้างความทุกข์
ความลำบากถึงโลกธาตุห้วนไหว ไม่มีอะไรหนักยิ่งกว่ากิเลสตัวนี้ ตัวนี้เป็นตัวออกสนาม
รบ

อวิชาปะจยา สงฺขารา ที่ท่านกล่าวไว้นั้นเป็นเหมือนกษัตริย์อยู่ในพระราชวัง
ตัวที่ออกสนามรบต่อสู้สงคราม ก่อวณประชาชนสัตว์ทั้งหลายทั่วโลกธาตุให้เป็นพิน
เป็นไฟเผาไหม้ไปตาม ๆ กันหมด คือตัวราคะนี้เป็นรากฐานสำคัญมากที่สุด มันก็
เห็นได้ชัด พอตัวนี้ขาดสะบั้นไปจากใจแล้วไม่เห็นมีอะไร เรื่องราวที่ไกลาหลอลหม่าน
ภายในจิตใจของเราเหมือนหนึ่งว่าฟ้าดินถล่ม ใจของเราจะขาดสะบั้นไปทั้งเป็น ๆ
เพราะไฟราคะตัณหาเผา มันก็ขาดไปหมด ไม่มีอะไรมาเผาหัวใจเลย เรื่องราวเหล่านี้
หายไปหมด

ประหนึ่งว่าโลกธาตุนี้ไม่มี หรือจะพูดเป็นศัพท์ย่อ ๆ เข้าไปอีกว่า เหมือนเป็น
พระอรหันต์น้อยองค์หนึ่ง นี่ละอำนาจแห่งความรุนแรงของราคะตัณหามันขนาดนั้นนะ
เพราะฉะนั้นมันถึงกล่อมโลกได้สนิท ยิ่งโลกมีความสนใจใฝ่ต่อการส่งเสริมมันด้วยแล้ว
ก็จะเป็นพินเป็นไฟเผาไหม้ไปก็กัปก็กัลป์ไม่มีสิ้นสุด

ขอให้พี่น้องทั้งหลายทราบ กิเลสตัวนี้ไม่เคยสร้างความรุ่มเย็นเป็นสุขให้แก่ผู้ใด
มีมากเท่าไรยิ่งสร้างพินสร้างไฟให้เต็มหัวอกทุกคน ๆ ไม่มีที่ว่ากิเลสตัวนี้จะพาสร้าง
ความรุ่มเย็นเป็นสุขให้แก่หัวใจของผู้ชอบมันวิ่งตามมัน นอกจากจะหักห้ามมันให้อยู่ใน
ความพอดี เช่นอย่างเราเป็นฆราวาสประชาชนญาติโยมนี้ ขอให้มีความสุข เอาผิวเอา
เมียเป็นเครื่องประกันชีวิตของเรา อย่าเอาคนอื่น อย่าเอาหญิงอื่นอย่าเอาชายอื่นเข้ามา
เป็นเครื่องประกัน มันจะมาตัดคอเราให้ขาดสะบั้นลงไป เอาตัวนี้สำคัญมาก ละไม่ได้ขอ
ให้ได้ตรงนี้เอาเด็ดเอาขาด ให้ฝากเป็นฝากตายต่อกัน พี่น้องทั้งหลายจะมีความรุ่มเย็น
เป็นสุขในครอบครัวหนึ่ง ๆ ความทุกข์ความจนมีอยู่ทั่วไป แต่อย่าได้สร้างกองทุกข์
เพราะราคะตัณหาไม่พอนี้เผาหัวอกกันก็แล้วกัน

นี่ละพูดถึงเรื่องที่ว่ามันรุนแรงที่สุด ไม่มีกิเลสตัวใดรุนแรงยิ่งกว่าตัวราคะตัณหา ได้ขึ้นพืดกันบนเวทีแล้วมันถึงรู้คนเรา เพียงเรียนเฉย ๆ อ่านมาเฉย ๆ จำในตำรับตำรามาเฉย ๆ ก็ไม่ผิดอะไรกับนอนแทะกระดาศ ว่าเป็นอรหัตตอรหัตตก็ว่าอยู่ในกระดาศ ตัวเราเป็นกิเลสเต็มตัว ว่าราคะ กิเลสเต็มหัวใจเรา ในตัวหนังสือท่านก็มีแต่ชื่อ ว่าสวรรค์ว่านิพพานว่าอรหัตตอรหัตต ว่ากิเลสตัณหาประเภทต่าง ๆ มีอยู่ในหนังสือ แต่ไม่ใช่กิเลส ไม่ใช่มรรคผลนิพพาน ตัวกิเลส ตัวมรรคผลนิพพานจริง ๆ อยู่ที่หัวใจ

ท่านก็ชี้เข้ามาที่หัวใจนี้บรรดาปริยัติที่ท่านสอนไว้ หมุนเข้ามาสู่หัวใจเป็นภาคปฏิบัติ จิตไม่เคยสงบก็สงบขึ้นมาดังที่กล่าวนี้ นี่ภาคปฏิบัติ จ่อสติปัญญาเข้าสู่นี้ชำระจิตใจของเราด้วยสมาธิภาวนาเรื่อย ๆ แล้วปัญญาก็ค่อยปรากฏตัวขึ้นมา ปัญญาปรากฏตัวขึ้นมา ถึงขั้นปัญญาที่จะผาดโผนโจนทะยาน ปัญญาขั้นฆราวาคะตัณหาเป็นปัญญาที่ฟ้าดินถล่ม ไม่ใช่ปัญญาธรรมดา

นี้ได้ขึ้นบนเวทีแล้วขอให้พี่น้องทั้งหลายได้ฟัง วันนี้มาเปิดอกของผลแห่งการปฏิบัติศาสนา ว่าศาสนาพระพุทธเจ้าเป็นโมฆะหรือ มีแต่กิเลสมันหลอกลวงว่าศาสนาเป็นโมฆะ จริงแต่กิเลสนั้นหรือ ให้ท่านทั้งหลายได้ทราบในผลของการปฏิบัติ เราได้ปฏิบัติมาอย่างนี้ ขึ้นเวทีพืดกับกิเลส ไม่มีกิเลสตัวใดในสามแดนโลกธาตุนี้จะแน่นอนหามันคงและเฉลียวฉลาด แก่ยากที่สุดยิ่งกว่าราคะตัณหา โห่ ตัวนี้แก่ยากมาก พืดกันเสียจนกระทั่งอดข้าวอดน้ำ ถ้าฉันจ้งหันลงไปนี่มันมีกำลัง ราคะตัณหา มันจะดีดจะดีนภายในใจ จากนั้นกำลังวังชาทางด้านร่างกายนี้ ก็เสริมราคะตัณหาให้รุนแรงขึ้น

เพราะฉะนั้นจึงต้องได้อุดอาหาร ผ่อนอาหารลงไป อดอาหารลงไป ความเพียรแก่กล้าสามารถไปโดยลำดับ ไม่ถอย ก็เห็นผลกันว่า การอดอาหารนี้ผ่อนคลายเรื่องราคะตัณหาหลงได้มาก ๆ ยิ่งภาวนาดีเข้าไปโดยลำดับ อดอาหารจนถึงวันมันจะเป็นจะตายจริง ๆ มันหิวมันโหยจะก้าวไปบิณฑบาตไม่ได้ ถึงขนาดนั้นก็มิ

นี้ได้ทำแล้วพี่น้องทั้งหลายให้ฟังนะ ไม่ได้มาโกหกพี่น้องทั้งหลาย นี่พูดด้วยความเมตตาให้พี่น้องทั้งหลายได้เห็นผลของศาสนา ว่าปฏิบัติมาเป็นผลหรือไม่เป็นผล กิเลสมันสร้างความทุกข์ให้แก่พวกเราทั้งหลายได้สร้างมามากแล้ว ไม่ได้พากันสนใจ ถ้าพูดถึงเรื่องธรรมก็ปิดทึบ ๆ วันนี้เปิดธรรมให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบถึงโทษแห่งราคะตัณหา มันรุนแรงมากขนาดนี้ละ เอาจนกระทั่งถึงเวลาสติปัญญามีกำลังมากนี้ผาดโผนโจนทะยาน แก้กิเลสตัวราคะตัณหา นี้เรียกว่าเป็นปัญญาที่ผาดโผนโจนทะยานมาก บางทีกายไหวก็มี เพราะมันทำงานอยู่ภายในใจ

กิเลสราคะตัณหา มันก็รุนแรงของมัน สติปัญญาที่จะแก้พืดกันก็รุนแรง จนกระทั่งถึงกายไหวก็มี พออันนี้ขาดสะบั้นลงไปแล้ว บ้านนี้เหมือนบ้านร้าง ทั้ง ๆ ที่มีคน

อยู่นั้นแหละเหมือนบ้านร้าง ไม่มีใครก่อกวน ไม่มีนักเลงโตอันธพาล คือตัวราคะตัณหา นี้เป็นนักเลงโต เป็นตัวอันธพาล อาละวาดทั่วบ้านทั่วเมืองทั่วโลกทั่วสงสาร คือกิเลส ตัณหาตัวนี้ พอตัวนี้ขาดสะบั้นลงจากใจแล้วหายเจ็บไปหมดไม่มีสิ่งใดเหลือเลย ประหนึ่งว่าเป็นพระอรหันต์น้อย ๆ ขึ้นมา ทั้ง ๆ ที่ก็รู้อยู่ว่ายังไม่สิ้นกิเลส

แต่เพราะว่ากิเลสตัวนี้มันรุนแรงมาก เมื่อมันบรรลี่ยลงไป เข้าว่าบรรลี่ยนี้เลย ให้เต็มหัวใจที่มันรู้มันเห็นมันละได้อย่างนั้นนี่ บรรลี่ยลงไปเท่านั้นโลกนี้เหมือนบ้านร้าง เมืองร้าง ทั้ง ๆ ที่มีคนอยู่ แต่ไม่มีอันธพาลนักเลงโต คือราคะตัณหาตัวนี้มันอันตรายาน มันมันเสื่อลงไปแล้ว จากนั้นก็ก้าวขึ้นสู่ธรรมอันละเอียดเป็นลำดับลำดับไป ทีนี้ธรรม ขึ้นต่อไปนี้เป็นชั้นอัตโนมัตติ คือหมุนตัวไปเอง ชั้นที่รุนแรงที่สุดคือกามราคะตัณหา นี้ เป็นชั้นที่พีดกันอย่างเอาเป็นเอาตาย พอชั้นนี้ขาดสะบั้นลงไปแล้ว ชั้นภวานามยปัญญา เป็นชั้นอัตโนมัตติ สติปัญญาทำงานไปเอง

ไม่ต้องบอกเรื่องความพากความเพียรอย่างนั้นอย่างนี้ไม่มี ความขี้เกียจขี้คร้าน ท้อแท้อ่อนแอหายหน้าไปหมด ให้ประจักษ์ว่าเหล่านี้เป็นกิเลสทั้งนั้น ๆ พอถึงขั้นนี้แล้ว มีแต่หมุนตัวไปเอง เพราะฉะนั้นพระอนาคามีที่ท่านได้สำเร็จเป็นพระอนาคามีแล้ว ท่าน จึงไม่กลับมาสู่โลกนี้อีก มันเห็นชัด ๆ ในหัวใจของเรานั้นเอง ตัวกิเลสตัวราคะตัณหา นี้ เท่านั้นเป็นเครื่องดึงดูด เป็นเครื่องบีบบังคับให้ตายจมอยู่ในโลกธาตุนี้ไม่หยุดไม่ถอย ก็กักก็กัปกัปกัคือตัวนี้เท่านั้นว่างั้นเลย พอตัวนี้ขาดสะบั้นลงไปแล้วจิตหมุนตัวไปเอง เหมือนลาลี หมุนขึ้นข้างบนเรื่อย ๆ ไม่มีคำว่าลงเพราะไม่มีเครื่องดึงดูด

ตัวนี้เองเป็นตัวดึงดูด พอตัวนี้มุดมอดลงไปแล้วจิตหมุนขึ้นไปเอง นั่นละท่านว่า พระอนาคามีท่านไม่ต้องกลับมาเกิดอีก ผู้ที่กลับมาเกิดอีก ก็คือตัวนี้เองเป็นตัวลากตัว เข็นตัวดึงดูดลงมาให้เกิด พออันนี้ดับลงไปแล้วจิตของท่านละเอียดลออกไปโดยลำดับ เป็นเหมือนลาลี หมุนตัวเองเพื่อมรรคผลนิพพานขั้นสูงเป็นลำดับลำดับไป เพราะฉะนั้น พระอนาคามีท่านจึงมีระดับขั้นที่ท่านเกิดไว้ ๕ ชั้น

ผู้ได้ออนาคามีระดับแรกแล้วตายแล้วไปเกิดชั้นอวิหา แล้วตปปา สุทัสสา สุทัสสี นี้ ๔ ชั้นแล้วเป็นชั้นของพระอนาคามีทั้งนั้น พอขั้นที่ห้า เรียกว่าอกนิฏฐา เป็นขั้นสุดยอดของพระอนาคา พอผ่านนี้ปั๊บเท่านั้นก็ถึงนิพพาน ไปนิพพานแล้วโดยไม่มีอะไรมาเป็นเครื่องดึงดูดให้ท่านอ่อนตัวลงไป มีแต่หมุนไปข้างหน้าเรื่อยโดยอัตโนมัตติ

นี่ละธรรมของพระพุทธเจ้า เราได้ปฏิบัติมาอย่างนี้เป็นเวลา ๙ ปีเต็ม ตั้งแต่ได้ พีดกับกิเลส เฉพาะอย่างยิ่งตัวราคะตัณหาที่รุนแรง เอาเป็นเอาตายเข้าว่าเลย ที่ไม่มี หยุดมีหย่อนเอาชีวิตเข้าแลกเลยก็เป็นเวลา ๙ ปี อยู่ในป่าในเขา ไม่ได้ออกมาตามบ้าน ตามเรือนตามนอก ๆ ไปอยู่จังหวัดไหนก็ถือเขตจังหวัดนั้นเท่านั้น ความจริงแท้คืออยู่

ในป่าในเขาตามถ้ำเงี้ยวผา พัดกับกิเลสไม่มีท้อมีถอย จนกระทั่งถึงวาระสุดท้าย เอ้า ตั้งแต่ชั้นกิเลสตัวระคะตังหาขาดสะบั้นลงไปแล้วจิตก็หมุนตัวไปเอง ๆ เรื่อย ๆ

จนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้น เลยกอนิฏฐาชั้นพระอนาคามีสุดยอดไปเสีย เป็นนิพพานสด ๆ ร้อน ๆ ในหัวใจเจ้าของ กิเลสทุกประเภทขาดสะบั้นลงไปไม่มีสิ่งใดเหลือแล้ว ประหนึ่งว่าฟ้าดินถล่ม อวิชชาตัวสำคัญที่เป็นวัฏจักรครอบงำหัวใจ ได้ขาดสะบั้นลงไปเพียงเท่านั้น ประหนึ่งว่าฟ้าดินถล่มในหัวใจเรา นั้นละธรรมะจึงได้จำขึ้นในขณะนั้น ไม่ทูลถามพระพุทธเจ้า มีแต่รำพึงในใจด้วยความตื่นเต้น ในขณะที่ปรากฏขึ้นที่แรกด้วยความตื่นเต้น อะไรพูดไม่ถูก เพราะชั้นธัมมันแสดงตัว สำหรับวิมุตติหลุดพ้นนั้นไม่แสดงอะไรแล้ว ความบริสุทธิ์นั้นไม่แสดงอะไร

แต่ธาตุชั้นที่เป็นสมมุติอยู่นี้มันรู้สึกมีความตื่นเต้นมีทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างว่าน้ำตาร่วงเหมือนกัน นี่คือเรื่องของชั้นธัมมระเฟื่องม พออวิชชาขาดสะบั้นลงจากใจเห็นประจักษ์แล้วจิตติดผิงออกจากอวิชชา เป็นนิชชาวิมุตติหลุดพ้นประจักษ์ใจในเวลานั้นแล้วอุทานขึ้นมา โดยไม่ต้องทูลถามพระพุทธเจ้า อ้อ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ตรัสรู้อย่างนี้หรือ พระอรหันต์ท่านตรัสรู้ท่านตรัสรู้อย่างนี้หรือ ๆ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ทั้งสามพระองค์นี้มารวมเป็นธรรมแห่งเดียวกันได้อย่างไร มาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อย่างไร ก็ประจักษ์อย่างนั้น

แต่ก่อนเราเคยระลึกอยู่เสมอว่า พุทโธ ธัมโม สังโฆ เป็นประจำใจฝังนิสัยไม่เคยคิดสะดุดใจเลย แต่เวลาจิตได้ถึงชั้นวิมุตติหลุดพ้นในขณะนั้น ธรรมทั้งหลายกลายเป็นอันเดียวกันหมด พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ พระสงฆ์ทุก ๆ พระองค์ เป็นแม่น้ำมหาวิมุตติมหานิพพานไปเป็นอันเดียวกันหมดเลย หายสงสัยตั้งแต่บัดนั้นมา เป็นเวลาสักกี่ปี ปีนี้เป็นปีเปิดหัวอกให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ เพราะเป็นผู้นำในการช่วยชาติ จึงได้มาเปิดหัวอก แต่ก่อนไม่เคย

ปี ๒๕๕๑ กับ ๕๒ นี่จึงเป็นปีที่เปิดอกให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบในธรรมที่ได้ปฏิบัติมา ผลเป็นอย่างไรบ้าง ได้มาเปิดในสองปีนี้ แต่ก่อนไม่เคยเปิด และเปิดจนกระทั่งถึงสถานที่เวล่ำเวลา สถานที่คือบนหลังเขาวัดดอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร เวลา ๕ ทุ่มพอดี วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ วันนั้นเป็นวันที่เผาศพกิเลสในหัวใจขาดสะบั้นลงจากใจ เป็นใจที่บริสุทธิ์พุทโธ สว่างกระจ่างแจ้งครอบงำโลกธาตุมาตั้งแต่บัดนั้น จนกระทั่งบัดนี้ แต่ไม่เคยพูดให้ผู้ใดฟัง

การแนะนำสั่งสอนโลก เราสั่งสอนเต็มสติกำลังความสามารถในภูมิของผู้มาศึกษา แต่ไม่เคยบอกว่าเราได้อู้อย่างนั้นได้เห็นอย่างนี้ จนกระทั่งถึงมาปีจะเป็นผู้นำของ

พี่น้องทั้งหลายนี้ ว่าผู้นำเป็นคนประเภทใด จึงได้นำปุมหลังของตนออกมาประกาศให้พี่น้องทั้งหลายทราบ ก่อนที่จะเป็นผู้นำเรื่องราวก็เป็นมาอย่างนี้

ธรรมพระพุทธเจ้าได้เปิดเผยขึ้นที่หัวใจ เราไม่เคยสะทกสะท้านกับสิ่งใด ตั้งแต่ขณะที่ธรรมอันนี้ได้ปรากฏขึ้นที่ใจเท่านั้น กระจำงแจ่งไปหมดไม่มีสิ่งใดสงสัย ในสามแดนโลกธาตุนี้ไม่เคยกลัวไม่เคยกลัวกับสิ่งใด เป็นธรรมล้วน ๆ ภายในหัวใจ จึงได้กล้านำธรรมนี้มาประกาศให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ เพราะเป็นชาวพุทธด้วยกัน

หรือจะเห็นไปว่าธรรมเหล่านี้เป็นโมฆะไปแล้วหรือ พระพุทธเจ้าเป็นโมฆะหรือ ธรรมเป็นโมฆะแล้วหรือ มรรคผลนิพพานเป็นโมฆะไปหมดแล้วหรือ วางเปล่าจากผลจากประโยชน์ไปแล้วหรือ แล้วผู้มาแสดงนี้จึงแสดงเป็นโมฆะไปทั้งหมด สิ่งจริงที่จริงคือความโลภ ราคะตัณหาที่เหอเป็นของจริงของจริงของพี่น้องชาวพุทธเรา จึงได้พากันพัวพันวุ่นวายไม่สนใจกับอรรถกับธรรม ซึ่งเป็นเครื่องลากถอนตนเองออกจากกองทุกข์ที่กิเลสหลอกลวงนี้บ้างเลย เป็นเพราะอะไร ให้นำไปปฏิบัติ นำไปพิจารณาพิจารณากันนะ

ศาสนาพระพุทธเจ้านี้ไม่มีอะไรเลิศเลอยิ่งกว่านี้แล้ว ใครไม่ได้เกิดมาในพระพุทธศาสนาเรียกว่าอภัพที่สุดแล้ว นี้เราได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว เป็นผู้มีความเลื่อมใสใคร่ต่ออรรถต่อธรรม ใคร่ต่อการบำเพ็ญคุณงามความดีทานศีลภาวนา นี้สมชื่อสมนามว่าเราเป็นชาวพุทธ มีวาสนาถึงจะได้พบศาสนาของพระพุทธเจ้าของเรา นี้ไม่งั้นตายเปล่า ๆ นะ ให้กิเลสเอาไปถล่มหมดเลยไม่มีอะไรเหลือ ถลุมอยู่ตลอดเวลา เพราะความเชื่อกิเลส จมไปเรื่อย ๆ อย่างนี้ ถ้าเชื่อธรรมแล้วไม่จม

นี่เราก็ได้ประกาศตนให้พี่น้องทั้งหลายทราบแล้ว ตั้งแต่บำเพ็ญสมาธิมา จิตมีหลักมีฐานมีความสงบร่มเย็นจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ เราหมดทุกสิ่งทุกอย่างแล้วว่าจะฟังอะไร จิตเราพอทุกอย่าง ไม่ฟังอะไรไม่เกาะอะไร อึดหมด สลัดปัดทิ้งเสียหมด ทั้งสามแดนโลกธาตุนี้ไม่มีอะไรติดหัวใจเลย มีแต่คำว่าพออย่างเดียว นิพพานแปลว่าพอ จิตที่บริสุทธิ์ล้วน ๆ แล้วคือเมืองพอ อยู่ตรงนั้น นี้ละผลแห่งการปฏิบัติศาสนา

ใครตั้งใจปฏิบัติ เอ้า ปฏิบัติไป พระพุทธเจ้าไม่ใช่พระพุทธเจ้าโมฆะ มันจะเป็นของจริงตั้งแต่กิเลสที่เหอ เอาจริงเอาจริงนะ ให้ต่างคนต่างตั้งใจปฏิบัตินะ ให้รู้เนื้อรู้ตัวให้ปรับปรุงตัวเสียใหม่ ถ้าธรรมพระพุทธเจ้าจุดลากพี่น้องชาวไทยของเราขึ้นจากหล่มลึกลงไม่ได้เท่าที่ควรแล้ว ก็แสดงว่าเรานี้อภัพวาสนา จะจมไปอีกก็กับก็กัลป์นับไม่ถ้วนนะ กิเลสหลอกคนนี้จะหลอกไปเรื่อย ๆ ดังที่เคยหลอกมาแล้วนี้ ยังจะหลอกมากยิ่งขึ้นไปอีก ถ้าเราหลงมากจะจมไปตลอด ๆ ไม่มีวันฟื้นได้ ให้พากันตั้งอกตั้งใจเสียตั้งแต่บัดนี้

วันนี้พุทธธรรมะให้พี่น้องทั้งหลายฟังด้วยความเป็นกันเอง ทั้งฝ่ายพระด้วย พระก็หวังว่าจะได้เป็นคติเครื่องเตือนใจตนเอง ในการแสดงนี้แสดงให้ฟังทั้งสองภาค คือทั้งฝ่ายพระด้วย ประชาชนด้วย ได้นำไปปฏิบัติตามชั้นภูมิของตน ผลประโยชน์จะฟังเป็นสิริมงคลแก่พี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกัน การแสดงธรรมวันนี้ก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา หากว่าผิดพลาดประการใดตามความประสงค์ของท่านว่าไม่ถูกต้องดั่งงามอะไรก็ขอภัยด้วย

แต่การแสดงธรรมทั้งหมดนี้ไม่ว่าจะเป็นธรรมะชั้นใด เรายืนยันรับรองร้อยเปอร์เซ็นต์แล้วว่าไม่ผิด มาแสดงให้พี่น้องทั้งหลายฟัง เริ่มต้นตั้งแต่ว่าบาปมี เรายอมรับพระพุทธเจ้าเต็มหัวใจ บุญมี เรายอมรับพระพุทธเจ้าเต็มหัวใจ นรกมี เรายอมรับพระพุทธเจ้าเต็มหัวใจ สวรรค์มี สวรรค์ก็ชั้นมี เรายอมรับพระพุทธเจ้า กราบท่านอย่างกราบ นิพพานมี เรายอมรับกราบกราบ เพราะในหัวใจของเราเป็นนิพพานสด ๆ ร้อน ๆ แล้วจะไปสงสัยพระพุทธเจ้าที่ตรงไหน นี่จึงว่าเรากราบกราบทีเดียว

ธรรมที่เราปฏิบัติที่มาสอนพี่น้องทั้งหลายนี้ มาเปิดให้พี่น้องทั้งหลายทราบ ไม่ได้มาโอ้อวด เราไม่ได้มาหวังอะไรในโลกนี้ แม้แต่การช่วยบ้านช่วยเมืองเวลานี้ เราก็ไม่มีอะไรที่จะแบ่งปันส่วนกับพี่น้องชาวไทย ที่เรากำลังพาพี่น้องชาวไทยอุ้มชาติไทยของเราอยู่เวลานี้ เราหวังอย่างเดียวด้วยความเมตตาแล้ว ๆ ที่จะพาพี่น้องชาวไทยทั้งหลายได้อุ้มชาติไทยของเราขึ้น จำเป็นจึงต้องได้เปิดปุมหลังออกมาให้ฟัง ว่าผู้นำของพี่น้องทั้งหลายเป็นพระประเภทใด เป็นพระประเภทหัวชนฝาออกมาหรือ หรือเป็นพระประเภทใด จึงได้เปิดปุมหลังให้พี่น้องทั้งหลายทราบ

เราพิศตัวของเรา ผ่ากิเลสในหัวใจของเราจนหัวใจขาดตัน ถ้ากิเลสไม่ตายปานนี้ หลวงตาบัวตายไปแล้วนะ เพราะสู้กันไม่ถอย ฝ่ายหนึ่งไม่ตายฝ่ายหนึ่งต้องตาย นี่กิเลสมันตายเสร็จเรียบร้อยแล้ว เขียนใบตายให้กิเลสไม่ทันเวลา ๕ ทุ่มบ่นวัดดอยธรรมเจดีย์ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๙๓ นั้นละเป็นวันเขียนใบตายอย่างฉิบหายไปเลยของกิเลสจะไม่กลับมาพื้อนในหัวใจของเราอีกแล้ว

ตั้งที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่เบญจวัคคีย์ทั้งห้าว่า ญาณนฺจ ปน ทสฺสนํ อุกฺปาทิ ญาณความรู้ความเห็นอันเลิศเลอได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา นี่ก็ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา เราไม่สงสัยพระโอวาทเหล่านี้ เราบรรจุไว้เต็มหัวใจแล้ว อุกุปปา เม วิมุตฺติ ความหลุดพ้นของเราไม่มีการกำเริบแล้ว เราก็ได้หลุดพ้นแล้วไม่สงสัยทางไหนจะมากำเริบอีก อยมนฺตฺติมา ชาติ ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเรา เราก็ไม่สงสัย เราเต็มหัวใจแล้ว ว่าเป็นชาติสุดท้ายของเราเช่นเดียวกัน นตฺถิทานิ ปุนฺพฺภโว ตั้งแต่บัดนี้ต่อไปเราจะไม่กลับมาเกิดตาย ๆ อีกแล้ว นี่เราก็ไม่สงสัย เราแน่แล้วตั้งแต่กิเลสตัวพาให้เกิดให้ตายขาด

สะบัดลงจากใจ เราจึงแน่ใจในเรื่องนี้ล้านเปอร์เซ็นต์ ว่าเราจะไม่กลับมาเกิดอีกแล้วในชาติต่อไป

นี่ละที่ได้นำกรรมมาแสดงให้เห็นพี่น้องทั้งหลายทราบ เปิดปมหลังออกมาให้ฟัง ว่าผู้นำของพี่น้องทั้งหลายนำด้วยวิธีการใด หรือนำแบบเหยาะ ๆ แหยะ ๆ นำแบบเพื่อโลกามิส หรือหวังสินจ้างรางวัล หรือหวังความชมเชยสรรเสริญ เราไม่หวังอะไรทั้งนั้น สรรเสริญก็เป็นส่วนเกิน นินทาก็เป็นส่วนเกิน เราพอแล้ว สิ่งเหล่านั้นเป็นส่วนเกินเราไม่เกี่ยวข้อง เราทำด้วยความเมตตาของเราล้วน ๆ เมื่อถึงวาระที่จะเป็นไปได้อีกทำอย่างนี้ เมื่อสุดวิสัยแล้วก็สละถึงขยะ คือร่างกายของเรานี้เท่ากับถึงขยะ นี่พูดอย่างเบา ๆ นะ ร่างกายของเรานี้เหมือนกับถึงขยะเสียตายมันอะไร เมื่อมันหมดสภาพที่จะใช้แล้ว สลัดทิ้งปุ๊บเดียวไปเลย สิ่งที่เลิศเลอกว่านี้มียังงใจก็ครองอยู่แล้ว จะมาหึงหวงอะไรกับประสาถึงขยะนี้

วันนี้การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา ขอความสวัสดีจงมีแก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ